KORISNE INFORMACIJE

Istraživanje otkriva kako se mijenja lice dijaspore: I Hrvati u Zürichu između tradicije i novog vala

Autor: croatis.ch **Datum:** 22. listopada 2025.

Hrvatska i druga udruženja s prostora bivše Jugoslavije u Zürichu prolaze kroz duboku transformaciju: od gastarbajterskih klubova i folklornih društava prema modernim, digitalno povezanima zajednicama. Pokazalo je to istraživanje Davida Jezerkića, Hochschulpraktikanta u Gradu Zürichu, a koje je privuklo pozornost akademske i dijasporske javnosti.

Istraživanje je predstavljeno krajem rujna 2025. u prostorijama Grada Züricha pod nazivom “Entstehung und Transformation der ex-jugoslawischen Diaspora in der Stadt Zürich“ (Nastanak i transformacija dijaspore bivše Jugoslavije u gradu Zürichu). Daje uvid u to kako se u posljednjih 40

godina mijenjala uloga hrvatskih, bosanskih, slovenskih i srpskih udruga, a koja su se transformirala od mjesta nostalgije i identiteta, do mostova između kultura.

Hrvatske udruge: predvodnici dijasporskog života

Među 19 analiziranih udruga, hrvatske su bile među najstarijima i najaktivnijima. Sedam ih je pozvano na sudjelovanje u istraživanju, no odazvale su se samo dvije, a to su Hrvatski kulturni klub (HKK) i NK Croatia Zürich.

“Hrvatske udruge u Zürichu imaju dugu i važnu povijest. Nastale su iz potrebe da se sačuva zajedništvo i identitet, ali danas se nalaze pred pitanjem kako opstati u novom vremenu.“, rekao je autor istraživanja David Jezerkić tijekom predstavljanja.

NK Croatia, primjerice, izrasla je iz župnih okupljanja i nogometnih entuzijasta 1970-ih, dok je Hrvatski kulturni klub nastao kao odgovor na politizaciju dijaspore i to s jasnom porukom: kultura, zajedništvo, integracija, a ne politikanstvo.

“Naši su klubovi bili utočišta. Mjesta gdje si mogao čuti svoju riječ, zapjevati i biti svoj. Danas su to prostori dijaloga, gdje se tradicija spaja s integracijom.”, izjavio je jedan od sudionika rasprave održane nakon prezentacije istraživanja.

Od gastarbajtera do digitalne generacije

Istraživanje jasno pokazuje kako su se udruge mijenjale kroz povijest:

- Vorkriegszeit (prije ratova) – razdoblje gastarbajtera i kulturne nostalgije.
- Kriegszeit (ratne godine) – etničke podjele, humanitarne akcije, političke napetosti.
- Folgezeit (poratno doba) – otvaranje prema švicarskom društvu, obrazovni i kulturni projekti.
- Gegenwart (sadašnjost) – digitalizacija, profesionalizacija i generacijski prijelaz.

U 80-ima su udruge bile “drugi dom“ radnicima iz Jugoslavije, dok današnja mlada generacija, često rođena u Švicarskoj, traži drugačiji oblik pripadnosti.

“Mladi pripadnici dijaspore više ne traže klub zbog tradicije, nego zbog zajedništva, karijere ili kulturne razmjene. Za njih su udruge alat integracije, a ne samo nostalgije.“, pojašnjava Jezerkić.

Sudar vrijednosti na generacijskom prijelazu

U brojnim udrugama, od hrvatskih do srpskih i bosanskih, prisutan je svojevrstan generacijski sukob. Primjerice, starija generacija čuva tradicionalni model rada s članarinama, dvoranama i priredbama dok mlađa traži otvorenost, digitalne kanale i fleksibilnost.

U hrvatskom kontekstu, udruge se bore s održavanjem aktivnosti zbog nedostatka prostorija. Mladi se rjeđe uključuju, a mnoge udruge prelaze na hibridni model, fizička okupljanja uz digitalne platforme.

“Dijaspora mora pronaći novu formu zajedništva. Naša djeca ne trebaju iste oblike klubova kao mi prije 30 godina, ali trebaju isti osjećaj pripadnosti.”, rekao je jedan sudionik diskusije.

Suradnja jača cijelu zajednicu

Unatoč razlikama, istraživanje bilježi i pozitivne trendove. Klubovi i udruge koji su nekad djelovali odvojeno, danas sve češće surađuju. Kao primjer navedeni su sportski klubovi BC Korac i BC Divac, koji su se ujedinili u otvoreni gradski klub BC Zürich 93, kao i hrvatski klubovi koji dijele prostor unutar “Hrvatskog doma Zürich.“. Takva suradnja, ističe Jezerkić, pokazuje da dijaspora može biti platforma za integraciju, a ne izolaciju.

“Kad se udruge povežu i nastupe zajedno, Grad Zürich ih vidi kao partnere. To jača njihov ugled i dugoročno održava njihov rad.”, objašnjava.

Sve veća samostalnost udruga

Za razliku od 1990-ih, kad su crkvene i diplomatske strukture imale snažan utjecaj, današnje udruge djeluju samostalnije. Hrvatske i druge organizacije sve češće surađuju izvan nacionalnih okvira, fokusirajući se na kulturu, edukaciju i humanitarni rad.

“Crkva i dalje ima važnu socijalnu ulogu, ali mladi traže otvorenije i sekularne prostore. To nije gubitak identiteta, već je to znak sazrijevanja dijaspore.“, navodi se u zaključku prezentacije istraživanja.

Izazovi: prostori, kontinuitet i mladi

Najveći izazov za kako za hrvatske udruge tako i za udruge drugih zemalja s prostora bivše Jugoslavije ostaje nedostatak prostorija. Bez fizičkog prostora teško je održati kontinuitet i privući

mlade. Grad Zürich prepoznaje važnost dijasporskih organizacija, no konkretna rješenja za prostorni problem još se traže.

“Za mnoge udruge prostor nije samo adresa nego je to simbol vidljivosti. Ako nemamo mjesto okupljanja, polako nestajemo iz javnog života.“, rekao je jedan predstavnik dijasporskih udruga.

Dijaspora kao most, a ne kao sjećanje

David Jezerkić u zaključku poručuje kako su hrvatske i druge ex-jugoslavenske udruge u Zürichu danas pred novom fazom, a to je da međugeneracijska suradnja mora postati prioritet. Kultura treba biti središte identiteta, ali u suvremenom obliku dok je otvorenost prema društvu ključ opstanka.

“Naša udruženja nisu samo spomenici prošlosti. Ona su živa mjesta gdje se gradi identitet djece rođene u Švicarskoj. Dijaspora je most, a ne sjećanje.“, zaključio je Jezerkić.

Potpuni rezultati istraživanja očekuju se početkom studenog ove godine.

Christof Meier, Voditelj promicanja integracije za Grad Zürich i David Jezerkic autor istraživanja

Antonela Grill Zečević – Hrvatski kulturni klub, David Jezerkic – autor istraživanja, Christof Meier – Voditelj promicanja integracije za Grad Zürich i Roman Tomić – NK Croatia Zurich

Apero nakon prezentacije „Entstehung und Transformation der ex-jugoslawischen Diaspora in der Stadt Zürich“

Izvor: https://croatis.ch/istrazivanje-otkriva-kako-se-mijenja-lice-dijaspore-i-hrvati-u-zurichu-izmedu-tradicije-i-novog-vala/

© 2026 Croatis.ch